

Verslag van de 19e vergadering van het International Waterfowl Research Bureau te Warschau van 10-14 september 1973

Door J. Rooth
Rijksinstituut voor Natuurbeheer

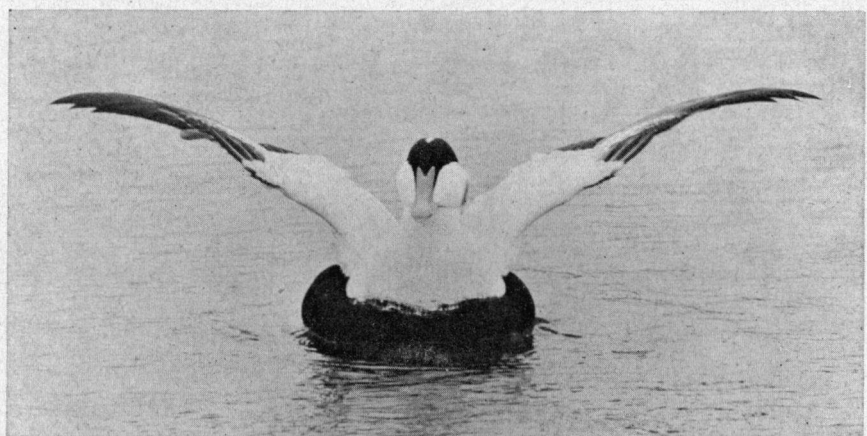
De jaarlijkse bijeenkomst van de Executive Board van het International Waterfowl Research Bureau werd gevolgd door een **Wader Symposium**. Dit werd georganiseerd door de Wader Research Group. De bijdragen zullen gebundeld en gepubliceerd worden, zoals inmiddels ook is geschied met de bijdragen van het symposium van vorig jaar over Rational Use of Waterfowl Resources.

Het symposium over steltlopers bevatte zeer uiteenlopende bijdragen over taxonomische problemen, rassen, geografische herkomst (o.a. J. Harrison en G. Boere), broedbiologie en terreinkeus, over het inrichten en beheer van steltloperbiotopen: over populatiedynamica van de Bonte Strandloper (M. Soikkeli) en over trek en de overwinteringsgebieden (o.a. C. Edelstam, A. Johnson en A. Prater).

Een enkel opvallend feit wil ik hier vermelden. In de DDR blijken totaal slechts 30 - 40 paar Tureluurs, 230 - 290 paar Grutto's en 20 Kemphanen te broeden. Een onverwacht laag aantal vergeleken met de situatie in ons land. Prater vond dat bij de Bontbekplevier in Oost Engeland 12% van de nesten succesvol was en in de rest van Engeland 40%. Dit verschil wordt o.a. toegeschreven aan invloed van de recreatie. Het geringe reproductie-succes in Oost Engeland is onvoldoende om de populatie op peil te houden, voor de rest van Engeland is het net voldoende.

Het ziet er naar uit dat de Kanoetstrandlopers uit het Waddengebied in de winter in de Britse estuaria verblijven. Een synchrone midwinter telling moet dit nog bevestigen.

Inmiddels heeft in de nazomer een synchrone telling van steltlopers in het hele Waddengebied en in de Nederlandse, Franse, Britse en Ierse estuaria plaats gevonden. De resultaten zullen gepubliceerd worden.

In Denemarken kwamen 15.000 Eldereenden om bij een olleramp.

Foto: Freek Zwart

De Wetland conventie

De conventie van Ramsar is nu door Iran, Finland en het Verenigd Koninkrijk ondertekend. Zweden en Zwitserland zullen spoedig volgen. Indien dit ook het geval zal zijn met de Sovjet-Unie en Nederland zijn de vereiste 7 landen voorhanden om de conventie in werking te laten treden. Het is de bedoeling dat de lijst van 'Wetlands' die Nederland bij de ondertekening inbrengt spoedhalve voorlopig slechts 5 gebieden zal bevatten namelijk: het Naardermeer, de Grote Peel, de Weerribben, de Bosplaat en Griend.

Evaluatie van water- en moerasgebieden

In Ramsar (1971) en Brno (1972) werden door de IWRB-criteria vastgesteld die bepalen wanneer een gebied van internationale betekenis is met betrekking tot eenden, ganzen, zwanen en een aantal steltlopers.

In Warschau werd geprobeerd dit ook te doen voor de kolonievogels als lepelaars, ibissen, reigers, aalscholvers en pelikanen.

Het gebeurde weer volgens hetzelfde principe dat het aantal gerelateerd wordt aan dat van de populatie in een bepaalde trekbaan.

Bij de eenden en zwanen werd 1 % en bij de ganzen en steltlopers 2 % aangehouden. Het voorstel voor de kolonievogels is 0,5 %. Dit percentage is lager dan bij de andere groepen omdat bij deze kolonievogels de reproductie-capaciteit niet meegerekend is. De aantallen broedparen worden makkelijker bepaald dan het totale aantal na de broedtijd, zoals dit bij de andere groepen gebeurt.

Volgens de enquête van Szijj zouden de aantallen in Europa, met uitsluiting van de Sovjet-Unie, als volgt zijn:

	aantal broedparen	internationale betekenis
Lepelaar	2000	alle kolonies
Ibis	6650	alle kolonies
Blauwe Reiger	34000	vanaf 170 paar
Purperreiger	10000	vanaf 50 paar
Grote Zilverreiger	350	alle kolonies
Kleine Zilverreiger	14000	vanaf 70 paar
Koereiger	6000	alle kolonies
Ralreiger	7000	alle kolonies
Kwak	22000	vanaf 110 paar
Aalscholver (continentale vorm)	8000	alle kolonies
Dwergaalscholver	2000	alle kolonies
Pelikaan	6000	alle kolonies
Kroeskoppelikaan	1900	alle kolonies

Werkgroepen

Het aantal werkgroepen werd uitgebreid met de Ringing Research Group waarvan dr. A. C. Perdeck de coördinator zal zijn.

Het is de bedoeling om het vastleggen van ringgegevens volgens het Euring Systeem uit te breiden, waardoor de bewerking van ringgegevens op internationaal niveau veel beter kan verlopen.

In het kort volgen hier enkele opmerkingen over activiteiten van andere werkgroepen.

De Wetland Management Research Group gaf de inleiding en de eerste

twee hoofdstukken uit het Handboek van het Beheer van Water- en Moerasgebieden. Het is de bedoeling dat er regelmatig nieuwe hoofdstukken en 'case stories' aan dit losbladig Manual of Wetland Management worden toegevoegd. Op den duur zal een meer definitieve publicatie in boekvorm verschijnen.

De Duck Research Group zal in 1974 rapporteren over de resultaten van 7 jaar internationale tellingen. Daarna zal opnieuw bekeken worden op welke wijze met de telling doorgedaan moet worden i.v.m. onderzoek naar populatie-trends.

De zeeëenden-groep wordt pas actief als de Nordic Sea-duck Group in Fennoscandia is gestart. Het is de bedoeling om in 1975 aansluitend op de IWRB-vergadering in Zweden een Seaduck-Symposium te organiseren. De ganzenwerkgroep zal de internationale tellingen met een overzicht van de overwinteringsgebieden van de palaearctische ganzen afsluiten. Meer oecologisch gericht onderzoek zal regionaal en/of per soort worden aangepakt.

In de zwanengroep komt een grotere samenwerking tot stand tussen Russen en Amerikanen t.a.v. circumpolaire soorten.

De flamingowerkgroep (gezamenlijk met de International Council Bird Preservation) hield een geslaagd symposium in juli op de Wildfowl Trust in Engeland. Alle flamingo-deskundigen van de hele wereld waren hier verenigd. De voordrachten zullen binnenkort in boekvorm gepubliceerd worden.

Faits divers

Vanwege de droogte in het gebied zuidelijk van de Sahara zijn veel eenden en steltlopers vorige winter verder naar het zuiden getrokken

Een lagere waterstand heeft invloed op de broedplaatsen van de Goudplevier in West Duitsland.
Foto: P. Munsterman

zodat het verspreidingspatroon volkomen veranderd was. Het is nog niet bekend wat dit voor gevolgen heeft gehad voor de populaties en hoe de zaak zich zal herstellen.

In Denemarken vond vorige winter een olieramp plaats waarbij o.a. 15.000 Eideerenden zijn omgekomen; er waren nog 50.000 Eideerenden onaangetast in de Deense Waddenzee.

In Frankrijk zal 10 % van de 'voorkust' van de zee reserevat worden, er zal althans geen jacht mogen worden uitgeoefend. Aan de keuze van de belangrijkste 10 % wordt gewerkt. 10 % van de rivieren is ook al reserevat geworden.

In West Duitsland wordt meer mais verbouwd dan vroeger. Dit gaat ten koste van grasland en dit betekent dat een andere waterhuishouding wordt nagestreefd met een lagere waterstand. Dit beïnvloedt ook moerassen en veengebieden en daarmee ook de broedplaatsen van de Goudplevier.

In Griekenland zijn in de Evros delta enkele reservaten ingesteld wat voor veel eenden en Dwergganzen van groot belang is. Roodhalsgans, Bergeend, Casarca en Krooneend zijn volledig beschermd. Maar buiten de reservaten schieten Italiaanse jagers op alles wat beweegt, zelfs op Zearenden!

In de Sovjet-Unie is in de periode 1960 - 1971 het aantal stuks geschoten waterwild gehalveerd. Sinds 3 jaar is de voorjaarsjacht gesloten.

In Groot Brittannië is het toepassen van dieldrin verboden, mede als gevolg van IWRB bemoeienissen t.a.v. ganzensterfte na de consumptie van met dieldrin behandeld graan.

De reeks van internationale conferenties over Waterfowl Conservation: St. Andrews, Noordwijk, Leningrad en Ramsar wordt voortgezet in 1974. Er zal in Heiligenhafen (West Duitsland) van 2-6 december zo'n conferentie plaatsvinden met o.a. als thema de biologische productie in water- en moerasgebieden. Volgens de Wetland-definitie vallen daar ook estuaria en ondiepe kunstzeeën onder. Nederland zou daar dus een goede bijdrage kunnen leveren. De organisatie van de IWRB in Nederland werkt als volgt:

Mr. T. Lebret en drs. J. Rooth, nationaal gedelegeerden.

Dr. A. C. Perdeck, coördinator Ringing Research Group.

A. Timmerman, organisator nationale ganzenstellingen en contactpersoon Swan Research Group.

W. Weyland, contactpersoon Duck Research Group en organisator eendstellingen.

Drs. G. Boere, contactpersoon Wader Research Group.

C. Swennen, contactpersoon Sea-duck Research Group.

J. Rooth, lid Flamingo Working Group (gezamenlijke Werkgroep met ICBP).

Als contact van de Management Research Group fungeert het Rijksinstituut voor Natuurbeheer.

De in dit verslag genoemde publicaties zijn verkrijgbaar bij het International Waterfowl Research Bureau, Slimbridge Glos., GL 2 7 BX, Engeland. Het IWRB Bulletin verschijnt tweemaal per jaar en bevat veel informatie over het onderzoek en de bescherming van watervogels. De contributie bedraagt £ 1.

● Drs. J. Rooth, Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Kasteel Broekhuizen, Leersum U.